

**SUOMEN SUURLÄHETYSTÖ
MOSKOVA**

Talossuutisia Moskovasta 1.8.–31.8.2011

- Talosskehitysministeriö alensi pitkän tähtäimen kasvuennustettaan.
- Perusteilla virasto koordinoimaan Venäjän kehitysyhteistyövaroja.
- Rosneft ja ExxonMobil sopivat strategisesta kumppanuudesta arktisilla alueilla.
- Moskovän pinta-ala kasvaa alueliitoksella 2,4-kertaiseksi.
- Palkkojen sivukuluja alennetaan 30 %:iin ensi vuoden alusta.
- Venäjän tuonti Kiinasta kasvaa nopeasti.

<u>Talouskehityksen keskeiset luvut:</u> 7/2010	1–6/2011	1–6/2010	1–7/2011	1–
BKT:n kasvu (vuosimuutos %)	3,7 %	4,3 %	3,7 % *	4,3 % *
Reaalipalkan kasvu (muutos %)	2,4 %	4,6 %	2,3 %	4,9 %
Inflaatio (kuluttajahintojen muutos %)	9,5 %	6,6 %	9,5 %	6,4 %
Vähittäiskauppa (muutos %)	5,3 %	4,6 %	5,3 %	5,3 %
Teollisuustuotanto (muutos %)	5,3 %	10,2 %	5,3 %	9,6 %
Kiinteät investoinnit (muutos %)	2,7 %	1,3 %	3,6 %	0,9 %
Raakaöljyn hinta (kauden keskihinta)	108 \$/bll	77 \$/bll	109 \$/bll	76 \$/bll
Lähde: Tilastokeskus (toteutuneet) ja talouskehitysministeriö (ennuste)				
* Bkt-kasvu on tammi-kesäkuun ajalta, myös vertailukauden osalta.				

<u>Talouskehitysministeriön ennuste 2011–14:</u>	2011	2012	2013	2014
BKT:n kasvu (vuosimuutos %)	4,1 %	3,7 %	4,0 %	4,6 %
Reaalipalkan kasvu (muutos %)	3,3 %	4,8 %	5,9 %	6,0 %
Inflaatio (kuluttajahintojen muutos %)	6,5–7 %	5-6 %	5-5,5 %	4-5 %
Vähittäiskauppa (muutos %)	5,3 %	5,4 %	5,3 %	5,3 %
Teollisuustuotanto (muutos %)	4,8 %	3,4 %	3,9 %	4,2 %
Kiinteät investoinnit (muutos %)	6,0 %	7,8 %	7,1 %	9,6 %
Raakaöljyn hinta (ennustettu keskihinta)	108 \$/bll	100 \$/bll	97 \$/bll	101 \$/bll
Lähde: Talouskehitysministeriön viimeisin ennuste (elokuu 2011)				

<u>Vararahastojen tilanne ja ennuste:</u>	Vuoden alussa:	Viimeisin tieto:
Vararahasto (budjetin alijäämää varten)	1.1.2011	1.8.2011
Hyvinvointirahasto (eläkerahastoa varten)	25,4 mrd.\$	26,6 mrd.\$
Keskuspankin kulta- ja valuuttavarannot	88,4 mrd.\$	92,7 mrd.\$
Lähde: Venäjän valtiovarainministeriö, Venäjän keskuspankki	479 mrd.\$	534 mrd.\$

<u>Ulkomaan velka:</u>	Vuoden alussa:	Viimeisin tieto:
Valtion ulkomaan velka	1.1.2011	1.7.2011
Pankkien ulkomaan velka	32,1 mrd.\$	31,8 mrd.\$
Yritysten ulkomaan velka	144,2 mrd.\$	157,0 mrd.\$
Lähde: Venäjän keskuspankki	298,3 mrd.\$	328,5 mrd.\$

<u>Ruplan kurssi vuoden alussa ja nyt:</u>	Vuoden alussa:	Viimeisin tieto:
Ruplan kurssi / EUR ja USD	1.1.2011	1.9.2011
Lähde: Venäjän keskuspankki	40,49 RUB	41,86 RUB/EUR
	30,35 RUB	28,93 RUB/USD

Öljyn hinnan kehitys 2011:	1.1.2011	1.9.2011
Öljyn hinta, Brents USD /bbl	94,75 USD	117,60 USD/bll
Öljyn hinta, Urals USD / bll	91,35 USD	116,20 USD/bll
Lähde: Interfax, Vedomosti		

Talouspolitiikka ja talouskehitys

Maailmanmarkkinoiden epävarmuudet ja hidastunut talouskasvu heijastuvat myös Venäjälle.

Raakaöljyn markkinahinta on kääntynyt laskuun, ja tämän seurauksena Venäjän vientitulot pienenevät ja ruplan arvo heikkenee. Tuonti kasvaa tänä vuonna vientiä nopeammin, mikä osaltaan alentaa bkt:n kasvua. Venäjän talouskehitysministeriö ja useimmat sijoituspankit ovat elokuussa alentaneet tämän ja ensi vuoden talouskasvuennustettaan: uudet kasvuennusteet tälle vuodelle vaihtelevat 3,5 ja 4,5 % välillä, ensi vuodelle 3,0 ja 4,0 % välillä.

Talouskasvu hidastui toisella neljänneksellä. Venäjän tilastokeskuksen mukaan toisen neljänneksen kasvu oli vain 3,4 % edellisvuoteen verrattuna. Koko kauden (1–6/2011) bkt:n kasvu oli 3,7 %. Kotimaisen kulutuksen kasvu on jatkunut hyvänä, ja vähittäiskauppa on kasvanut vuoden takaisesta yli 5 %. Tuonti kuitenkin kattaa suurimman osan kulutuksen kasvusta, kotimainen tuotanto on taas kasvanut odotettua hitaammin. Investoinnit pääomaan eivät myöskään ole epävarmojen talousnäköymien takia nousseet odotusten mukaisesti. Loppuvuoden talouskasvun vauhti tulee pitkälti riippumaan maailmantalouden kehityksestä ja yritysten luottamuksesta. Venäjän teollisuuden ostopäälliköiden PMI-indikaattori ennakoii talouskasvun hidastumista.

Talouskehitysministeriö päivitti vuosien 2012–2014 talouskehityksen. Talouskehitysministeriö päivitti osana budjettisuunnittelua seuraavien kolmen vuoden talousennustettaan. Uuden ennusteen mukaan bkt kasvaa ensi vuonna 3,7 % ja seuraavana vuonna 3,95 %. Vuonna 2014 kasvu voisi nousta 4,6 %:iin, jos raaka-aineiden markkinahinnat nousevat ja investoinnit lähtevät kasvuun. Ennusteen oletuksena on, että maailmantalous kasvaa koko kauden noin 4 % vuodessa ja raakaöljyn hinta pysyy lähellä 100 dollaria barreilta. Vaihtoehtoisen ennusteen mukaan maailmantalouden kasvu hidastuu 3–3,5 %:n tasolle ja raakaöljyn hinta laskee alle 90 dollarin. Tässä vaihtoehdossa ministeriö ennustaa Venäjän talouskasvun hidastuvan noin 3 prosenttiin vuosina 2012–2013.

Inflaatio hidastui kesällä. Inflaatio on kesän kuluessa hidastunut. Elokuun 22. päivänä inflaatio oli vuositasolla 8,3 %, vuoden alusta 4,9 %. Kuluttajahinnat nousivat elintarvikkeiden hintojen vetäminä vielä keväällä, mutta elintarvikkeiden hintojen nousu pysähtyi kausiluontoisesti kesällä. Koko vuoden inflaation ennustetaan hidastuvan alle 8 %:iin. Talouskehitysministeriön ennuste on 6,5–7 % ja sijoituspankkien ennusteet vaihtelevat 7–8 % välillä. Alle 8 %:n inflaatio olisi uusi ennätys Venäjällä, jossa inflaatio on viimeiset 10 vuotta pysynyt enimmäkseen yli 10 %. Viime vuonna inflaatio hidastui 8,8 %:iin.

Ulkomaiset pääomasijoitukset kasvoivat ensimmäisen puolen vuoden aikana 30 %.

Kokonaisuutena ulkomaiset pääomavirrat Venäjälle kasvoivat merkittävästi edelliseen vuoteen verrattuna, mutta suurin osa uusista sijoituksista oli lyhytaikaisia lainoja. Viime vuoden alhaisesta lähtötasosta johtuen suorien sijoitusten arvo kasvoi kuitenkin melkein 30 %. Niiden arvo on kuitenkin suhteellisen pieni, vain prosentin verran suhteessa maan bkt:hen. Suurin osa ulkomaan pääomavirrasta on lyhytaikaisia sijoituksia, ml. valuuttalainoja. Osa sijoituksista on venäläisten konsernien sisäisiä rahoitusjärjestelyjä, jotka kiertävät valuuttatilien kautta. Kesäkuun lopulla ulkomaisten sijoitusten kumulatiivinen arvo oli 315 miljardia dollaria. Tästä pääomasijoitusten osuus oli vajaat 40 %, muut sijoitukset olivat lainojen ja velkakirjojen muodossa.

Työllisyys parani huhti–kesäkuussa. Venäjän työttömyysaste laski toisella neljänneksellä: keskimäärin työttömiä oli 6,6 %, kun vastaava määrä ensimmäisen neljänneksen aikana oli 7,5 %. Kesäkuussa työttömyysaste laski kausiluontoisesti 6,1 %:iin, mutta heinäkuussa se nousi jälleen 6,5

%,iin. Suurkaupungeissa työttömiä ei käytännössä ole: Moskovan ja Pietarin työttömyysaste on alle 2 %. Syrjäseutujen työttömyys on korkeampi: 12 alueella työttömyysaste ylittää 10 % rajan. Ns. monokaupunkien työllisyys on kuitenkin kriisin jälkeen parantunut.

Julkinen talous

Ensimmäisen vuosipuoliskon budjetti oli 2,9 % ylijäämäinen. Federaation budjettitulot olivat tammi–kesäkuussa yhteensä 5,3 biljoonaa ruplaa ja budjettimenot 4,6 biljoonaa ruplaa. Verotulot kattoivat 53,5 % kaikista tuloista ja tullimaksut 36 %. Alkuvuoden keskimääräinen öljyn hinta oli 108 dollaria barreililta, minkä ansiosta öljyn vientiverotulot nousivat ennätyskorkealle. Koko vuoden budjetti voisi olla tasapainossa, jos öljyn hinta pysyisi yhtä korkealla vuoden loppuun. Valtiovarainministeriö ennustaa kuitenkin raakaöljyn hinnan laskevan syksyllä. Lisäksi budjetin menot nousevat kausiluonteisesti vuoden loppua kohden. Näin ollen federaation budjetin ennustetaan painuvan loppuvuonna alijäämäiseksi.

Valtion ulkomaanvelka on alle 10 % bkt:sta. Venäjän valtionvelka oli heinäkuun lopulla 4,707 biljoonaa ruplaa eli noin 40 % maan bkt:sta. Kokonaisuutena valtionvelka on edellisvuodesta kasvanut 13 %, mutta ulkomaanvelan osuus on suhteessa pienentynyt. Heinäkuun lopussa ulkomaanvelan osuus oli vain 22 % koko valtionvelasta, mikä vastaa vain 9 % bkt:sta. Venäjän ulkomaanvelka onkin kansainvälisessä vertailussa alhainen. Samanaikaisesti maan kulta- ja valuuttavarannot ovat kasvaneet. Vuoden alussa keskuspankin varannot olivat 479 miljardia dollaria, heinäkuun lopulla 534 miljardia dollaria.

Kunnallisten palvelujen laitoksia ei yksityistetä. Lausunnon antoi hallitus virallisessa kannanotossaan 22.8.2011. Kunnallisten palvelujen kehittämiseksi ja investointien houkuttelemiseksi talouskehitysministeriö oli yhtenä vaihtoehtona ehdottanut yksityistämistä. Yksityistäminen voisi kuitenkin hallituksen mukaan vaarantaa palvelujen riittävyttä ja saatavuutta. Yksityissektori voisi kuitenkin hallituksen kannanoton mukaan osallistua palvelutarjonnan kehittämiseen konsession tai muun julkis-yksityisen yhteistyö-sopimusmallin kautta.

Julkisen sektorin palkkoja korotetaan lokakuun alusta. Korotus on toinen tänä vuonna. Ensimmäinen yleiskorotus toteutettiin suunnitelman mukaisesti kesäkuussa (6,5 %). Koska korotus jäi alle vuotuisen inflaation, toinen korotus luvattiin toteuttaa syksyllä, pääministeri Putinin mukaan lokakuun alusta. Ehdotuksen mukaan se on samansuuruinen kuin ensimmäinen eli toiset 6,5 %. Näin ollen palkkojen reaalikorotus nousee tänä vuonna noin viiteen prosenttiin. Monilla sektoreilla reaali-palkkojen kehitys on tänä vuonna ollut negatiivista, ml. terveydenhuollon ja koulutusalojen palkat. Pääministeri on luvannut korottaa opettajien palkkoja jo 1. syyskuuta, jolloin koulut Venäjällä alkavat.

Perusteilla virasto koordinoimaan Venäjän kehitysyhteistyövaroja. Valtiovarainministeriö on esittänyt hallitukselle Venäjän kansainvälisen kehityslaitoksen perustamista alaisuuteensa. Noin 50 virkamiehen vahvuinen laitos olisi muodoltaan mahdollisesti valtionyhtiö (GUP). Sen rooli olisi kanavoida Venäjän kehitysyhteistyövaroja ja muita kansainvälisiä avustushankkeita sekä tukea erityisesti Keski-Aasian vakaata kehitystä. Tällä hetkellä päätökset kehitysvarojen jaosta tekee valtiovarainministeriö yhteistyössä ulkoasiainministeriön kanssa. Venäjä maksoi viime vuonna avustuksia eri maille 470 miljoonaa dollaria (vrt. 100 miljoonaa dollaria vuonna 2004); maa on kasvattanut apuaan entisen Neuvostoliiton alueelle huomattavasti, mutta painopiste on toistaiseksi ollut katastrofiavussa. On muistutettu, että kansainvälisessä vertailussa Venäjän kehitysrahoitus on kuitenkin vielä vähäistä. –Suomi antoi viime vuonna kehitysyhteistyövaroja 970 miljoonaa euroa, mikä vastasi 0,55 % bkt:sta. OECD-maiden tavoitteena on suunnata kehitysyhteistyyöhön 0,7 % bkt:sta.

Moskovon pinta-ala kasvaa alueliitoksella 2,4-kertaiseksi. Jo vuosia muhinut ajatus Moskovon alueen maiden liittämisestä tukkoiseen pääkaupunkiin sai vauhtia kesäkuussa. Presidentti Medvedevin ehdotuksesta Moskovon oblastin läntisiä alueita aina Kalugan rajalle asti yhdistetään Moskovaan. Samalla perustetaan pääkaupungin federaatiopiiri. Presidentin tavoitteena on siirtää myös valtionlaitokset ja virkamiehet pois keskustasta uudelle alueelle, jonne suunnitellaan myös

kansainvälistä finanssikeskusta ja parlamentaarista keskusta. Alueen rajojen sisään jäänee myös tuleva Skolkovon innokaupunki.

Pankki- ja rahoitussektori

Ulkomailta nostetut lainat kasvoivat viime vuonna yli 50 %. Ulkomaiset tahot myönsivät vuonna 2010 venäläisille yrityksille lainoja noin 100 miljardin dollarin arvosta. Lainoista yli puolet oli lyhytaikaisia, alle 180 päivän lainoja. Lyhytaikaisten lainojen osuus kasvoi selvästi ulkomaisen rahoituksen rakenteessa. Alle 180 päivän lainojen osuus kaikista ulkomaisista sijoituksista nousi 36 %:iin. Tämän vuoden ensimmäisellä puoliskolla yritysten ulkomailta nostetut lainat ovat kasvaneet noin 10 %. Myös venäläisten pankkien ulkomaanvelka on kasvanut lähes 10 %.

Markkinakorot ovat nousussa. Heikentyneen likviditeettitilanteen seurauksena markkinakorot ovat kesän aikana nousseet. Tilanne johtuu osittain kausiluonteisista syistä: verot erääntyvät aina heinäkuussa maksuun, mikä kasvattaa kysyntää. Alkuvuoden pääomien ulosvirtaus tiukensi myös markkinoiden likviditeettiä. Pääomien ulosvirtaus on kuitenkin kesällä vähentynyt. Samalla kotimaisten luottojen kysyntä on kasvanut. Likviditeettitilanne on tiukempi kuin alkuvuonna, mutta tilanne ei ole mitenkään kriittinen.

Energiasektori

Rosneft ja ExxonMobil sopivat strategisesta kumppanuudesta arktisilla alueilla. Sotšissa 30.8. allekirjoitetun sopimuksen arvo on pääministeri Putinin mukaan 200–300 miljardia dollaria. Se sisältää kolme yhteishanketta Venäjän arktisella Karamerellä ja yhden Mustallamerellä. Yhtiöt perustavat myös yhteisen arktisen tutkimuskeskuksen mannerjalustahankkeiden valmistelemiseksi Pietariin. Rosneftin osuus yhteishankkeista on 66,7 prosenttia ja ExxonMobilin 33,3 prosenttia. Sopimus ei sisällä osakkeiden vaihtoa, kuten aiemmin tänä vuonna rauennut Rosneftin ja BP:n välinen sopimus, vaan vastineeksi pääsystä Venäjän öljyvarantoihin ExxonMobil myöntää Rosneftille pääsyn hankkeisiin mm. Texasissa, Meksikonlahdella ja Kanadassa. ExxonMobil on tehnyt yhteistyötä Rosneftin kanssa Sahalin-1 -hankkeessa Venäjän Kaukoidässä vuodesta 1996 alkaen. Tämän vuoden alussa yhtiöt sopivat myös yhteistyöhankkeista Mustallamerellä.

Lukoille mahdollisuus osallistua Norjan mannerjalustan hankkeisiin. Norjan öljy- ja energiaministeriö on myöntänyt Lukoille luvan osallistua Norjan pohjoisilla merialueilla toteutettavien hankkeiden tarjouskilpailuun. Lukoil on ensimmäinen venäläinen yhtiö, jolla on mahdollisuus toimia Norjan mannerjalustalla.

Öljyn ja öljytuotteiden uusilla vientitulleilla halutaan ohjata jalostamoja korottamaan jalostusastetta. Hallitus hyväksyi 26.8. uudet öljytuotteiden vientitullit, joiden on määrä astua voimaan 1.10.2011. Raakaöljyn vientitulli lasketaan 65:stä 60 prosenttiin. Raskaan polttoöljyn tulli nostetaan 46,7 prosentista 66 prosenttiin raakaöljyn vientitullin arvosta, mikä yhtenäistää raskaan ja kevyen polttoöljyn (lukuun ottamatta bensiiniä) tullit. Bensiinin vientitulli, joka nostettiin jo toukokuussa 90 prosenttiin raakaöljyn vientitullin arvosta, säilytetään ennallaan. Nostamalla raskaan polttoöljyn vientitullia hallitus pyrkii vaikuttamaan öljynjalostamoihin siten, että ne lisäisivät korkean jalostusasteen öljytuotteiden valmistusta sen sijaan, että keräisivät helppoa rahaa raskaan polttoöljyn viennistä. Korkealla bensiinin vientitullilla halutaan taas ohjata bensiiniä viennin sijasta kotimarkkinoille, joita on pitkin vuotta vaivannut bensiinipula.

Venäjä myy tulliliittokumppanilleen Valko-Venäjälle kaasua alennettuun hintaan. Samalla kun Venäjän ja Valko-Venäjän pääministerit Putin ja Mjasnikovitš sopivat alennetusta kaasun hinnasta, sovittiin myös Valko-Venäjän kaasuverkkoja hallinnoivan *Beltransgazin* enemmistöosuuden myynnistä *Gazpromille*. Presidentti Medvedevin mukaan myös Venäjän, Valko-Venäjän ja Kazakstanin muodostaman tulliliiton ulkopuolelle jättäytynyt Ukraina pääsisi jäseneksi liittyessään hyötymään alhaisesta hinnasta. Ukraina ei kuitenkaan aio liittyä tulliliittoon. Päinvastoin se on ilmoittanut leikkaavansa kaasuntuontia Venäjältä nykyisestä 40 miljardista kuutiometristä 12 miljardiin kuutioon vuoteen 2017 mennessä.

Venäjän ja Pohjois-Korean johtajat pääsivät sopuun kaasuputkihankkeesta. Gazpromin suunnittelema Pohjois-Korean kautta Etelä-Koreaan kulkeva kaasuputki sai vihdoin poliittisen hyväksynnän Pohjois-Korean johtajalta Kim Jong-ililtä tämän vieraillessa Venäjällä elokuussa. Gazpromia putkihanke kiinnostaa Etelä-Korean nopeasti kasvavan energiankysynnän vuoksi. Venäjän mukaan myös köyhä Pohjois-Korea hyötyisi hankkeesta halvan energian ja kauttakulkumaksuista saatavien tulojen muodossa ja putki voisi myös sitouttaa maata yhteistyöhön. Asiantuntijat ovat arvioineet kaasuputkihanketta teknisesti ja taloudellisesti realistiseksi, mutta turvallisuuskulmasta epävarmaksi.

Innovaatiot ja teknologia

Uusi innovaatiostrategialuonnos tavoittelee Venäjän nostamista johtavien korkean teknologian maiden joukkoon. Innovaatio on viime vuosina ollut voimakkaasti esillä osana Venäjän talouspolitiikkaa, tavoitteena on monipuolistaa taloutta ja vähentää talouden riippuvuutta raaka-ainesektorista. Uuden innovaatiostrategian päätavoitteena on nostaa korkean teknologian sektorin osuutta taloudessa ja tukea tutkimusta ja tuotekehitystä. Saavuttaakseen tavoitteen kuulua maailman top-10 korkean teknologian maihin valtion pitäisi käyttää seuraavien 10 vuoden aikana peräti 15,7 biljoonaa ruplaa tutkimuslaitosten, teknologiakeskusten, innovaatiokylien ja tietoinfrastruktuurin kehittämiseksi. Strategian tavoitteena on mm. t&k-menojen rahoituksen kolminkertaistaminen ja innovatiivisten tuotteiden valmistuksen viisinkertaistaminen 10 vuoden aikana. Innovaatiostrategiaa on moitittu siitä, että valtion roolia korostetaan liikaa yksityisen sektorin kustannuksella. Valtion osuus t&k-menojen rahoituksesta on Venäjällä kaksi kolmasosaa, kuin OECD-maissa suhde on päinvastainen, yksityisen sektorin osuus kattaa kaksi kolmasosaa.

Putinin ideoima ”Strategisten aloitteiden laitos” aloitti toimintansa. Erityisesti keskisuurten yritysten ja nuorten businessihmisten toiminnan edistämiseksi suunnattua työtä aiotaan tehdä kolmella sektorilla: ”Uusi liiketoiminta”, Nuoret ammattilaiset” ja ”Sosiaaliset projektit”. Laitoksen tavoitteena on koordinoida 100 - 200 aloitetta vuodessa. Laitoksen pääjohtajaksi on nimitetty Andrei Nikitin, joka siirtyi yksityissektorilta. Uuden laitoksen toimintaa ohjaa hallintoneuvosto, jota johtaa pääministeri Putin.

Venäjän avaruushjelman takaiskut herättävät kysymyksiä. Tarvikkeita kansainväliselle ISS-avaruusasemalle kuljettamassa ollut *Progress* kuljetusalus tuhoutui 24.8. Onnettomuus on herättänyt pohdintaa Venäjän avaruusteollisuuden tilasta. Avaruusrakettionnettomuus oli toinen viikon sisällä ja neljäs yhdeksän kuukauden jaksolla. Venäjän avaruushallinto keskeytti onnettomuuden jälkeen niin *Proton-M*-raketin (satelliittien laukaisu) kuin *Sojuz-U*-raketin ja sen *Progress*-kuljetusaluksen laukaisut. 30.8. avaruushallinto vapautti kuitenkin Proton-ohjelman onnettomuuden syyn selvittyä. Venäläisraketien hyvä toimintahistoria huomioiden viime aikojen onnettomuustiheyttä pidetään poikkeuksellisenä. USA:n lopetettua sukkulaohjelmansa, venäläinen *Sojuz* on ainoa kansainvälisen avaruusaseman miehistö- ja ylläpitokuljetusjärjestelmä. Avaruushjelman takaiskut ovat viivästyttäneet myös *Glonass*-satelliittinavigaatiojärjestelmän valmistumista.

Metsä- ja maatalous

Metsäpalojen laajuudesta liikkuu julkisuudessa ristiriitaisia tietoja. Heinäkuun lopulla metsätalousviraston varajohtaja Evgeni Trunov kertoi, että kuluneen kauden metsäpaloala ylitti jo miljoona hehtaaria ja oli lähes kaksinkertainen edellisestä vastaavaan aikaan verrattuna. Sen sijaan metsäpalojen määrä, 16 400 kpl, oli neljänneksen pienempi kuin samaan aikaan edellisenä vuonna. Venäjän syyttäjän-viraston elokuun lopussa julkaistun tutkimuksen mukaan Sahan tasavallan (Jakutia) metsäpalojen lentosammutuskeskus *Avialesoohrana* ilmoitti kevään metsäpalojen määrän 19 kertaa ja pinta-alan 144 kertaa todellisuutta pienemmäksi. *Greenpeacen* mukaan yksistään Jakutiassa metsäpaloala oli elokuun lopussa yli kaksi miljoonaa hehtaaria ja jatkoi kasvuaan. Venäjän hätätilaministeriön mukaan Venäjällä paloi metsää aamulla 29.8. noin 200 hehtaarin alueella, kun *Greenpeacen* mukaan pelkästään pienellä Jaroslavl'n alueella Moskovian alueen pohjoispuolella metsää paloi 1 200 hehtaarin alueella.

Venäjän metsätalouden kehittämisohjelman luonnoksessa kovia tavoitteita. Venäjän metsätalous-viraston vuosille 2012–2020 laatiman ohjelmaluonnoksen mukaan puunkorjuu kasvaa viime vuoden 175 miljoonasta kuutiometristä 270 miljoonaan kuutiometriin vuoteen 2020 mennessä. Metsäteitä rakennetaan kaikkiaan 7 000 km. Vuosille 2012–2014 ohjelman kokonaisrahoitus on 5,1 miljardia euroa, josta federaatio rahoittaa 68 %, alueet 4 % ja budjetin ulkopuoliset tahot (metsänvuokraajat, muut) 28 %.

Hallitus haluaa korottaa metsämaksuja moninkertaisesti. Venäjän metsätalousviraston valmisteleman hallituksen asetuseruonnoksen 21.7.2011 mukaan metsävarojen määräyksiköstä ja metsäpalstan pinta-alayksiköstä perittäviä maksuja aiotaan korottaa. Asetuseruonnoksen mukaan metsämaksut nousisivat asteittain vuosina 2012–2014. Luoteis-Venäjän alueilla maksut nousisivat vuoteen 2014 mennessä 2,6–3,4-kertaiseksi nykyiseen verrattuna. Keskimääräinen puukuutiosta maksettu maksu oli Vologdan alueella vuonna 2010 noin yhden euron.

RusForest AB suunnittelee sellutehtaan rakentamista Irkutskin alueelle. Yhtiö tutkii yhdessä ruotsalaisen sellunvalmistajan *Rottneros AB:n* kanssa mahdollisuutta rakentaa kemihierretehdas (CTMP) Tajšetskin piiriin Irkutskin alueelle. Irkutskin alue on valmis tukemaan projektin toteutusta. RusForest AB:n toimitusjohtajan mukaan konkreettista päätöstä ei ole tehty, ja tällä hetkellä tutkitaan myös muita mahdollisia tehtaan tonttipaikkoja ja selvitetään investoinnin kannattavuutta. RusForest Ab:llä on puunkorjuuta ja sahaustoimintaa Arkangelin alueella ja Itä-Siperiassa harjoittava yhtiö, joka korjasi viime vuonna 0,6 miljoonaa kuutiometriä puuta ja tuotti 141 000 m³ sahatavaraa. Yhtiöllä on tarkoitus viisinkertaistaa hakkuut ja sahatavaran tuotanto seuraavan 4-5 vuoden aikana.

Elintarvikkeiden tuotanto tammi–heinäkuussa viime vuoden tasolla. Lihaa ja lihajalosteita tuotettiin 650 000 tonnia, jossa oli kasvua viime vuoteen vajaa neljä prosenttia. Eniten kasvoi siipikarjanlihan (9 %) ja sianlihan (8 %) tuotanto. Sen sijaan naudanlihan tuotanto väheni 10 %. Aurinkokukkaöljyn (-22 %), maidon (-0,4 %), piimän (-1 %) sekä juuston ja rahkan (-2 %) tuotantomäärät pienenivät. Sen sijaan karjanrehua tuotettiin 8 % viimevuotista enemmän.

Elintarvikkeiden tuonnin arvo kasvoi ensimmäisellä vuosipuoliskolla 30 %. Elintarvikkeiden ja niiden valmistukseen tarvittavien raaka-aineiden tuonnin arvo oli vajaa 22 miljardia dollaria, joka oli 16 % koko Venäjän tuonnin arvosta. Tuore- ja pakastelihaa tuotiin yhteensä 717 000 tonnia (+13 %), sianlihaa 354 000 tonnia (+13 %) ja siipikarjanlihaa 197 000 tonnia (+38 %). Tuore- ja pakastekalan tuonti pieneni samanaikaisesti yli 20 % Maidon ja kerman tuonti kasvoi 5 %, voin 19 % ja juuston sekä rahkan 2 %.

Viljan satonäkymät hyvät ja sen vienti kasvussa. Maatalousministeriön mukaan 23.8. mennessä viljaa oli puitu 58 miljoonaa tonnia, kun vasta puolet kylvöalasta oli korjattu. Kaksi kolmasosaa puidusta viljasta oli vehnää. Koko viime vuoden viljasato oli 62,7 miljoonaa tonnia, ja vuonna 2009 viljalaareihin ripoteltiin 97 miljoonaa tonnia viljaa. Tämän kesän viljan satoisuus on ollut 26,4 sentneriä/ha (1 sentneri = 100 kg), kun se vuonna 2010 oli 20,7 sentneriä/ha ja vuotta aiemmin 26,7 sentneriä/ha. Viljaa on viety kauden alusta lähtien 4,4 miljoonaa tonnia, joka on 11 % enemmän kuin maatalouskauden 2010/2011 vienti.

Kasvintuotannon hyvät satonäkymät ennustavat elintarvikeomavaraisuuden parantumista. Maatalousministeriö arvioi, että tämänvuotisen viljasadon ja viljavarastojen perusteella viljan omavaraisuus tulee olemaan tänä vuonna 100 %. Se ylittää presidentti Medvedevin helmikuussa 2010 hyväksymän elintarviketurvallisuuskoktiinin tavoitteen 95 %. Juurikassokerin omavaraisuus asettuu tasolle 83 %, joka on suurempi kuin koktiinissa asetettu 80 % vähimmäistaso. Samoin kotimaisten kasviöljyjen osuuden ennustetaan kasvavan 86 %:iin, kun koktiinin tavoitetaso on vähintään 80 %.

Ulkomaankauppa

Venäjän vienti kasvoi tammi–kesäkuussa 31,5 %. Raaka-aineiden osuus Venäjän viennistä oli 69 % eli samalla tasolla kuin viime vuonna. Raakaöljyn fyysinen vientimäärä ei ole kasvanut, vaan kasvu

johtui kokonaan raakaöljyn markkinahinnan kehityksestä. Ensimmäisen puolen vuoden keskimääräinen vientihinta oli 108 dollaria, kun se viime vuonna vastaavasti oli vain 77 dollaria. Raakaöljyn futuurihinnat ennakoivat kuitenkin öljyhinnan laskevan loppuvuonna, mikä hidastaisi viennin kasvua.

Venäjän tuonnin kasvu hidastui kesällä. Venäjän tuonti kasvoi alkuvuonna vielä noin 40 % vauhdilla verrattuna edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon. Kesällä viennin kasvu jatkui, mutta hidastui. Heinäkuussa kasvua edellisvuoden heinäkuuhun verrattuna oli vielä 27 %, mutta edelliskuukauteen verrattuna viennin arvo supistui 4 %. Markkinoiden epävarmat näkymät hidastavat erityisesti investointihyödykkeiden tuontia. Kulutustuotteiden tuonnin kasvu on toistaiseksi jatkunut hyvänä.

Venäjän tuonti Kiinasta kasvaa nopeasti. Venäjän tuonti Kiinasta kasvoi edellisvuodesta 46 % ja kattoi tammi–kesäkuussa jo 10 % Venäjän koko tuonnista. EU-maiden osuus pysyi vajaassa 50 %:ssa, mutta ei kasvanut yhtä nopeasti kuin Kiinan tuonti. Kiinan ja Venäjän talouskomission arvion mukaan Kiinan ja Venäjän välinen kauppa voisi kaksinkertaistua vuoteen 2015 mennessä ja nelinkertaistua vuoteen 2010 mennessä (jolloin Kiinan ja Venäjän välisen kaupan arvo voisi nousta peräti 200 miljardiin dollariin).

Suomen vienti Venäjälle supistui kesäkuussa. Suomen vienti Venäjälle kasvoi ensimmäisen puolen vuoden aikana keskimäärin 27 % viime vuoteen verrattuna, mutta tammi–toukokuun noin 35 % kasvun jälkeen vienti supistui kesäkuussa 3 % edellisen vuoden kesäkuuhun verrattuna. Venäjän vienti kattoi tammi–kesäkuussa noin 8,5 % koko Suomen viennistä. Suomi vie Venäjälle eniten koneita ja laitteita, joiden kysyntä on vähäisten investointien takia pienentynyt. Kulutushyödykkeiden vienti on sen sijaan kasvanut, esim. vaatteiden vienti on alkuvuonna kasvanut melkein 70 % ja huonekalujen vienti 55 %. Myös elintarvikkeiden vienti on kasvanut, vaikka niiden viennin kasvu on toisen neljänneksen aikana hidastunut.

Venäjälle suuntautuvan transitoviennin arvo kasvoi tammi–kesäkuussa 29 %. Tonneissa mitattuna transitovienti kasvoi vastaavasti 14 prosenttia. Ensimmäisen neljänneksen vahvan kasvun jälkeen transitoviennin kasvu hidastui toisella neljänneksellä. Elintarvikkeiden transitovienti supistui toisella neljänneksellä, mutta koneiden ja laitteiden transitovienti kasvoi yli 20 %. Kodin sähkötekniikkaa vietiin ennätysmääräisesti: euroissa mitattuna kodintekniikan vienti tammi–kesäkuussa 2011 oli yli 80 % viime vuoden vastaavasta ajanjaksosta. Myös henkilöautojen vienti kasvoi merkittävästi. Niiden viennin arvo kasvoi edellisvuodesta 73 %. Henkilöautojen transitovienti ei kuitenkaan ole palannut huippuvuosien tasolle. Maanteitse kuljetettujen vientitavaroiden määrä tonneina kasvoi Nuijamaata lukuun ottamatta kaikilla rajanylityspaikoilla.

Sääntely ja viranomaismääräykset

Palkkojen sivukuluja alennetaan 30 %:iin ensi vuoden alusta. Hallitus hyväksyi elokuussa palkkojen sivukulujen muutoksen ensi vuoden alusta. Aihe on herättänyt paljon keskustelua, koska palkan sivukuluja korotettiin tämän vuoden alusta kertaheitolla kahdeksalla prosenttiyksiköllä (26 %:sta 34 %:iin). Vaalivuosi on kuitenkin vaalivuosi, ja pääministeri Putin lupasi jo keväällä, että sivukulujen verokantaa alennetaan heti ensi vuoden alusta. Muutosehdotus on kiertänyt ministeriöissä kesän aikana. Lopputuloksena ehdotetaan, että palkan sivukulut ovat ensi vuoden alusta 30 % eli neljän prosenttiyksikön alennus nykyisestä (34 %). Yli 512 000 ruслан vuosipalkasta yritykset maksaisivat 10 % (nykyisen 0-veron sijaan). Eli regressiosääntö tiukkenee samalla kun perusprosenttia alennetaan. Pienyrityksille ja tiettyjen alojen yrityksille on luvattu 20 % alennettu verokanta ja yli palkkarajan menevästä osuudesta ne maksaisivat 7 % (ei 10 %). Hallituksen hyväksynnän jälkeen lopullinen lakiehdotus siirtyy vielä syksyllä duuman käsittelyyn. Pääministeri Putinin mukaan lakimuutos tullaan hyväksymään nopeutetussa aikataulussa ennen duuman vaaleja joulukuussa.

Vaalivuonna uusien lakien määrä on ennätyskorkealla. Vuonna 2011 uusien lakien määrä voi nousta ennätyskorkealle. Syksyn duumakalenteriin on merkitty peräti 400 uuden lain käsittely. Myös edellisinä duuman vaalivuosina (1995, 1999, 2003 ja 2007) uusien lakeja on hyväksytty enemmän kuin välivuosina.

Pitkään valmisteilla ollut siirtohinnoittelulaki hyväksyttiin. Uusi laki astuu voimaan ensi vuoden alusta ja uudistaa täysin Venäjän konsernien väliset hinnoitteluvaatimukset. Venäläiset konsernit käyttävät hyväkseen Venäjän hyvin liberaalia siirtohinnoittelusäännöstöä keinona siirtää voittoja ulkomaille alhaisemman veroasteen maihin. Jatkossa venäläisetkin konsernit joutuvat soveltamaan konserniyhtiöiden välisessä hinnoittelussa markkinaehtoperiaatetta. Siirtohinnoittelu tulee koskemaan kaikkia sellaisten yhtiöiden välisiä sopimuksia, joissa omistussuhde suoraan tai epäsuoranaisesti ylittää 25 %. Hyväksytyt siirtohinnoittelumenetelmät ovat kansainvälisen mallin mukaan markkinahinta, jälleenmyyntihinta, kustannusvoittolisä, voittomarginaali ja voitonjakomenetelmä.

Talouskehitysministeriölle valtuudet puuttua liiketoimintaa haittaaviin määräyksiin. Venäjän hallitus hyväksyi 29.7.2011 asetuksen, jolla talouskehitysministeriön tehtäväksi annetaan tutkia, sisältävätkö toimeenpanoelinten antamat säädökset yritys- tai investointitoimintaa perusteettomasti vaikeuttavia määräyksiä. Tutkinta voi tapahtua yritysten ehdotuksesta. Ministeriö voi toimittaa ehdotuksen liiketoimintaa vaikeuttavan säädöksen tai sen osan muuttamisesta oikeusministeriöön. Oikeusministeriö tekee esityksen säädöksen muuttamisesta tai kumoamisesta sen hyväksyneelle viranomaiselle tai, jos tämä kieltäytyy, suoraan hallitukselle. Talouskehitysministeriö veloitetaan myös toimittamaan ehdotukset lakien tai presidentin ja hallituksen antamien säädösten muuttamisesta hallituksen hallinnonuudistuskomissioon niiltä osin kuin yritys- ja investointitoimintaa perusteettomasti häiritsevät alemmat säädökset on annettu niiden nojalla.

Metodinen opas ulkomaisten investoijien rakennushankkeita varten valmisteilla. Opasta laatii Kansallinen rakennusyhtymä aluekehitysministeriön toimeksiannosta, ja tekstiä voi kommentoida 8.9. saakka. Oppaan tarkoituksena on antaa ulkomaalaiselle rakennuttajalle kokonaiskuva kaikista viranomaisluvista ja -vaatimuksista. Lehtitietojen mukaan oppaalla on samanniminen valkovenäläinen esikuva. Opas löytyy oheiselta verkkosivulta: <http://www.minregion.ru/tehreg/482/485/1195.html>